ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ТАЪЛИМ, ФАН ВА ИННОВАТЦИЯЛАР ВАЗИРЛИГИ

БУХОРО ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

АРХЕОЛОГИЯ ВА БУХОРО ТАРИХИ КАФЕДРАСИ

БУХОРО ТАРИХИ МАСАЛАЛАРИ

(энг қадимги замонлардан ҳозиргача)

мавзусидаги халқаро миқёсидаги илмий-амалий конфренция

МАТЕРИАЛЛАРИ

2023 йил–10 июнь

Бухоро - 2023

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ТАЪЛИМ, ФАН ВА ИННОВАТЦИЯЛАР ВАЗИРЛИГИ

БУХОРО ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

АРХЕОЛОГИЯ ВА БУХОРО ТАРИХИ КАФЕДРАСИ

БУХОРО ТАРИХИ МАСАЛАЛАРИ
(энг қадимги замонлардан ҳозиргача)

мавзусидаги халқаро миқёсидаги илмий-амалий конфренция

М А Т Е Р И А Л Л А Р И

2023 йил – 10 июнь

Бухоро - 2023

Buxoro xonligi ijtimoiy-iqtisodiy hayotida muhim rol oʻynagan Joʻybor xoʻjalari xonadoni tarixi boʻyicha oʻtgan asrning 50-yillarida P.P.Ivanov tomonidan fundamental tadqiqot amalga oshirildi1. Olimning qiziqish doirasi Joʻybor xoʻjalari xoʻjaligining tashkil topishi va rivojlanishi masalalarini qamrab oladi. U Xoʻja Islomning Buxoro xoni Abdullaxonga boʻlgan taʼsirining moddiy va maʼnaviy sabablarini ochib berish jarayonida xonadonga tegishli erlarning miqdori toʻgʻrisida maʼlumot beradi Umuman, Xoʻja Islom tomonidan xonadon iqtisodiy poydevorining yaratilishi va mustahkamlanishini misollar bilan koʻrsatib oʻtadi.

КАРВОНСАРОЙЛАРНИНГ ХИЗМАТ КЎРСАТИШ ТИЗИМИДА ТУТГАН ЎРНИ

Ж.Ю.Эргашев

т.ф.ф.д. (PhD) Бухоро

Ўзбекистон тарихий-жуғрофий жиҳатдан Буюк ипак йўлининг асосий йўналишлари ўтган ҳудудда, Евроосиё қитъаларининг муҳим транзит йўллари кесишган чорраҳада жойлашганлиги унинг Шарқ ва Ғарб мамлакатлари билан ўзаро мулоқотга киришадиган маскан сифатидаги аҳамиятини оширувчи муҳим омиллардан ҳисобланади.

Дарвоқе, қайд қилиш лозимки, Буюк ипак йўли инсоният ривожланиши тарихида ўзининг бетакрор аҳамиятга эга бўлган феномен ҳисобланади. У турфа маданий қадриятларни ўзида сингдириб, қатор мамлакатлар ва шаҳарларни бирлаштириб турган мамлакатлараро бозор вазифасини ўтаганлиги билан характерланади.

Мазкур ҳалқаро йўл бўйлаб шаклланган йўл бўйи хизмат кўрсатиш иншоотлари минтақадаги алоқа-коммуникация тизимининг муҳим таркибини ташкил этиб, уларнинг пайдо бўлиши ва ривожланиши ўзаро мос равишда бўлган. Нисбатан узоқ масофани пиёда босиб ўтишга мажбур бўлган қадимги қабилалар ҳудуддан-ҳудудга кўчишда, овчи гуруҳларининг кўп кунлик ов сафари даврида ва бошқа вазиятларда тўхташ жойларида ҳавфсизлик нуқтаи назаридан чайласимон иморатлар барпо этишган. Қисқа муддат фойдаланишга мўлжалланган бундай чайласимон иншоотларга йўл бўйи иншоотларининг илк кўриниши сифатида қараш мумкин. Ривожланган давлатларнинг вужудга келиши, жамият тараққиёти, қурилиш-меъморчилик соҳасида қўлга киритилган ютуқлар, савдо-сотиқнинг равнақ топа бориши талаблари эса карвон йўллари бўйида махсус иншоотлар барпо этилишига ундовчи муҳим омиллардан ҳисобланади. Демак, бундай иншоотлар дастлаб қудуқлар бўйида, тоғ довонлари бошланадиган жойларда, дарё кечувлари яқинида муҳим, яъни зарурат туфайли ҳарбий-стратегик аҳамиятга эга йўллар йўналишида барпо этила бошланган. Мазкур йўл бўйи иншоотлари орасида барпо этилган карвонсаройлар ўзига хос аҳамиятга эга эканлиги билан ажралиб турган[8].

Таъбир жоиз бўлса, Ўзбекистон ҳудудининг тарихий шаҳарлари ва хусусан бу ўлка орқали ўтган Буюк ипак йўлини карвонсаройларсиз тасаввур қилиш қийин. “Карвонсарой” атамаси форсча бўлиб, унинг сўзма-сўз маъноси “карвон уйи”, яъни карвон йўллари ва шаҳарларда карвончилар ва савдогарларнинг тунаш ва савдо қилиш уйи тушунчаларини англатган.

Буюк ипак йўлининг шаклланиши ва ривожланиш даври мобайнида бу йўл бўйлаб карвонсаройлар, ҳазоралар, бозорлар, масжидлар, ҳонақохлар ҳаммомлар, сардобалар ва кўплаб бошқа иншоотлар барпо этилган. Ушбу йўл бўйи иншоотлари

бирбиридан бир кунлик ҳамда бир ҳафталик карвон йўллари узоқлигида, яъни марҳалаларда жойлашган[1].

Карвон йўллари ва умуман савдо-сотиқнинг энг муҳим элементларидан бўлган карвонсаройлар тизими тузилишини ўрганиш, халқимизнинг бой меъморчилик тарихини ўрганишда муҳим аҳамиятга эгадир. Карвонсаройлар одатда савдо марказлари бўлган шаҳарларда, муҳим карвон йўллари бўйида барпо этилган бўлиб, улар тузилишига, ҳажмига ва айрим ҳолларда бажарадиган функцияларига кўра бир-биридан фарқ қилган. Шу боис ҳам карвонсаройлар турларига (типологияси) шарҳ берамиз.

Транзит йўллар бўйлаб шаклланган карвонсаройлар одатда "работ" деб номланган ҳамда у ерда нафақат савдогарлар ва уларнинг уловлари, балки зиёратчилар, саёҳатчилар, давлат арбоблари ва элчилар ҳам тўхтаб ўтишган. Шунинг учун работлар таркибида хўжалик ҳовлилари ва хоналари, оғилхоналар, омборхоналар, яшаш ҳовлиси ва хоналари, дам олиш хоналари, масжид, ошхона, сардоба ва бошқа зарур хоналардан ташқари қўшин ҳамда қоровулбошилар учун махсус хоналар қурилган.

Аксарият карвонсаройлар ўзининг катта-кичиклигига қараб бир, икки, уч ва ҳатто ундан ортиқ ҳовлилар ҳамда бир нечта қудуқ ва сардобаларга эга бўлган. Икки ва ундан ортиқ ҳовлили карвонсаройларда биринчи ёки иккинчи ҳовли хўжалик ҳовлиси ҳисобланса, бошқалари яшашга мўлжалланган. Барча хоналар ҳовли атрофида ёнма-ён тарзда ёки ҳовли билан долон (галерея) орқали боғланган тарзда жойлашган. Яшаш хоналари ҳужраларга долондан кирилган. Карвон йўлларида қурилган карвонсаройлар муҳофазаланган истеҳком кўринишида, таркибида миноралар ва масжид бўлишлиги билан ажралиб турса, шаҳарлардаги карвонсаройларда бундай қисмларнинг қурилишига эҳтиёж бўлмаган. Уларда, асосан меҳмонлар учун яшаш ҳужралари, савдогарлар учун хоналар, хўжалик хоналари – оғиллар, омборхоналар, дўконлар бунёд этилган. Айрим карвонсаройлар ҳовлилари тарҳининг марказий композицион ўқларида айвонлар жойлаштирилган.

XI асрда Туркманистон ҳудудида қурилган Доя хотин карвонсаройи ана шундай тарҳга эга. Марв воҳасида ал-Асқар шаҳарчаси ёнидаги карвонсаройда ҳам хоналар олдида ана шундай айвонлар мавжуд бўлган.

Кўп ҳовлилик карвонсаройга мисол қилиб, замондошларини ҳайратга солган йирик йўл бўйи иншоотлари ичида Бухоро – Самарқанд йўлида, Кармана яқинида қурилган Работи Малик карвонсаройини кўрсатиш мумкин[9]. Шунингдек, бу гуруҳга Султон Санжарнинг Марвдаги ноиби Абу Тоҳир ибн Саъд томонидан Нишопур – Марв йўлида барпо этилган ва энг маҳобатли ҳисобланган Работи Шариф карвонсаройи ҳамда Абдуллахон II томонидан Қоровулбозорда қурилган йирик карвонсарой ва бошқаларни киритиш мумкин. Работи Малик карвонсаройининг пештоқи, пойдеворлари ва унинг яқинидаги сардоба ҳозирги кунгача сақланиб қолган. XII асрда тикланган пештоқмонохрон, яъни бир тусли декор билан безатилган (ғиштли ва ўйма рельефлар). Шу асрдан бошлаб, йирик қалъалар сифатидаги работлар ўзининг вазифасини йўқота бошлади. Улар йўл олди меҳмонхоналари ҳамда карвонсаройлар сифатида хизмат қила бошлади. Работи Малик (подшо қароргоҳи) улкан бино, яъни, томонлари 86 м. квадрат шаклида ҳамда отлар учун қурилган равоқли айвон (галерея)ларга эга бўлган[5]. Унинг ортида ҳашаматли ҳовли жойлашган бўлиб, бу ердан энсиз ўтиш жойи орқали бош хонага олиб борилган. У Ўрта Осиёда энг йирик, бешта турли ҳашаматли ҳовлига эга Работи Малик карвон-

саройи таркибида биз юқорида санаб ўтган хоналардан ташқари, бетоб меҳмонларга тиббий хизмат кўрсатиш хонаси (дормонгоҳ) ва йўловчиларнинг ғусл қилиб олишлари учун махсус ҳаммом ҳамда жамоатхоналар ҳам бўлган. Карвонсарой қошида унинг сардобаси жойлашган бўлиб, у бугунги кунда тўлиқ таъмирланган.

Кўпчилик карвонсаройларнинг тарҳи квадрат, тўғри тўртбурчак шаклларда, деворлари пишиқ ғиштдан ишланган. Айрим карвонса-ройлар хом ғиштдан қурилиб, олд томони пишиқ ғишт билан пардозланган. Асосий кириш қисми пештоқ билан бўрттирилиб, тарзнинг ён томонлари гулдасталар билан безатилган. Тарзи ғиштин нақшлар ёки кошинбурушлик билан пардозланган карвонсаройлар қурилган.

Карвонсаройлар баъзан икки ошёнали қилиб қурилган. Икки ошёналик карвонсаройлар кўп-роқ шаҳарларга хосдир. Уларнинг кўпчилигида биринчи ошёнада дўконлар ва омборлар мавжуд бўлиб, савдогарлар савдо қилишган, иккинчи ошёнада эса ҳужралар жойлашган. Шунинг учун аксарият шаҳар карвонсаройлари бозорлар кўринишини олган ҳамда уларда асосан улгуржи савдо олиб борилган. Шаҳарлардаги карвонсаройлар усти ёпиқ бозор-тимлар, тоқлар ва савдо кўчалари билан бирлашиб, яхлит савдо иншоотлари ва бозорлар тизимини ташкил қилган.

Умуман олганда, ўрта асрларда карвон йўллари ҳамда савдо марказлари жойлашган шаҳарларда бунёд этилган карвонсаройлар тузилиши жиҳатидан ўхшаш бўлиб, улар тўртбурчак шаклдаги ички ҳовлига (баъзи карвон-саройлар иккита ҳовлига эга бўлган) ва унинг атрофида жойлашган яшаш хоналари билан безатилган. Карвонсаройлардаги ички ҳовли бўйлаб айвонлар қурилгани, яъни йирик карвонсаройларда савдогарларнинг маҳсулотлари сақланадиган махсус хоналар ва масжид барпо этилган[2]. Шу билан бирга, карвонсаройлар тузилиши жиҳатидан айрим ҳолларда бир-биридан фарқланиши ҳамда, шаҳарлардаги карвонсаройлар ҳажми, меъморий безаклари ва бошқа хусусиятлари билан карвон йўллари бўйида қурилган карвонсаройлар ва работлардан ажралиб турган. Агар савдо йўллари бўйида қурилган карвонсаройлар ва работлар ичида уловлар учун мўлжалланган махсус отхоналар қурилган бўлса, йирик шаҳарларда асосий улов воситалари карвонсаройдан ташқарида, айрим ҳолларда эса озодаликни сақлаш мақсадида, шаҳар ташқарисида жойлаштирилган. Савдо-сотиқ ҳамда иқтисодий алоқаларнинг ривожланишига кўра, карвонсаройлар сони ҳам ошиб борган. Буни ҳудуддаги айрим шаҳарлар, масалан, Бухоро хонлигининг маркази Бухоро, Қарши, ҳамда Шаҳрисабз ва бошқа шаҳарлар мисолида кўриш мумкин. Агар XIX аср бошларида Бухорода 14 та карвонсарой мавжуд бўлиб, асрнинг 60-йилларида улар сони 36 тага етди[2]. XIX асрнинг 40-йиллари бошида Қарши-да 3 та, 1863 йилда 10 та карвонсарой фаолият кўрсатган. XIX асрнинг 60йилларида Шаҳрисабзда 7 та, Китобда 3 та карвонсарой бўлган бўлса, XX аср бошида Шаҳрисабздаги карвонсаройлар сони 28 тага, Китобда эса 6 тага етган. XIX асрда Қўқонда 6 та йирик бозорлар ва карвонсарой мавжуд бўлиб, уларнинг 4 таси қўшни давлатлардан келган савдогарларга тегишли бўлган[3]. Бу маълумотлар карвонсаройлар сони савдо-сотиқ ривожига мос бўлгани ва карвонсаройларнинг савдо-сотиқ билан боғлиқ функциялари ҳақида хулосалар чиқаришга имкон беради.

Карвонсаройлардаги ҳужраларда кўп ҳолларда 10 тадан 15 тагача йўловчилар яшаган. Шу тариқа карвонсаройлар нафақат савдо йўллари бўйида, балки савдо марказлари ҳисобланган шаҳарларда, йирик қишлоқлар ва қўрғонларда ҳам барпо этилган. Умуман олганда минтақамизда жойлашган ва бизнинг давримизгача сақланиб қолган йўл бўйи карвонсаройлари ва работлари асосан ўрта асрлар даврига оид бўлиб, улар одатда савдо карвонлари бир кунда босиб ўтадиган масофада, бир-

биридан 5-6 фарсах[6] [367] узоқликда, яъни бир кунлик марҳалаларда қурилган. Очиғини айтганда, бизнингча, ҳозирги давр талаблари асосида, яъни Ўзбекистон миллий автомагистрали бўйлаб тарихий карвонсаройларимизни эслатувчи замонавий йўл инфратузилмаси ҳамда сервиси мажмуаларини яратиш зарурати туғилмоқда. Шунинг учун ҳам, Ўзбекистон миллий автомагистралининг Навоий эркин индустриал иқтисодий зонаси, Жиззах ва Ангрен махсус индустриал зоналари атрофида карвонсаройлар типидаги йўл инфраструктура ва сервис мажмуаларини лойиҳалаш мақсадга мувофиқдир. Бундан ташқари, Буюк ипак йўли бўйлаб шаклланган ва ҳозирги кунга қадар сақланиб қолган сардоба, ҳовуз ва карвонсаройлар таъмирланиб ёки қайта тикланиб сервис объектлари билан мужассамлаштирилган, ҳамда жиҳозланган ҳолда фойдаланилса, ўйлаймизки катта иқтисодий самара ҳамда социал мукаммалликка эришган бўлар эдик. Муҳими, карвонсаройлар меъморчилигининг кечаги ва бугунги бой тарихи билан транзит йўловчилар ҳамда туристларни тўлиқроқ таништириш имконияти яратилиб, мамлакатимизнинг ривожланган давлатлар сафига кириши омилларидан бирига айланмоқда.

[367] Фарсах – форсча фарсанг атамасининг арабча шакли. Тадқиқотчилар орасида 1 фарсаҳ қанча масофани билдириши масаласида ягона фикр йўқ. Хусусан, фарсах карвонлар 1 соатда босиб ўтадиган масофа бўлиб, ўртача 5-7 км га тенг масофани ўз ичига олиши ҳақида фикрлар мавжуд.

МУНДАРИЖА

МУСАҲҲИҲ	**АННОТАЦИЯ**	
ҲАМИДОВ Обиджон Хафизович	**СЎЗБОШИ ҚАДИМИЙ ВА ҲАМИША НАВҚИРОН БУХОРОИ ШАРИФ – ИЛМ-ФАН МАДАНИЯТ ЎЧОҒИ**	3
Темиров Фаррух Умедович	**БУХОРО – ЖАҲОН ТАМАДДУНИ, ИЛМ-ФАН ВА МАДАНИЯТ САРЧАШМАСИ**	7
1-ШЎБА. *БУХОРОНИНГ ҚАДИМГИ, ИЛК ВА ЎРТА АСРЛАР ДАВРИ ТАРИХИ МАСАЛАЛАРИ*		
ҲАЙИТОВ Шодмон Аҳмадович	БУХОРО ВА НАВОИЙ ТАРИХИ МАСАЛАЛАРИ ПРОФЕССОР С.И.ИНОЯТОВ ТАДҚИҚОТЛАРИ КЎЗГУСИДА	18
Қахрамон РАЖАБОВ Сулаймон ИНОЯТОВ	ФАЙЗУЛЛА ХЎЖАЕВ – ЎЗБЕКИСТОН ССР МАРКАЗИЙ ИНҚИЛОБИЙ ҚЎМИТАСИ (МУВАҚҚАТ ҲУКУМАТ) РАИСИ (1924 ЙИЛ НОЯБРЬ – 1925 ЙИЛ ФЕВРАЛЬ)	21
Аббосхон Ҳамзаевич АБДУЛЛАЕВ	“ТАРИХИ ЯМИНИЙ” ШАРҲИ	32
Отабек Бахриев АМАНИЛЛАЕВИЧ	ИМОМ БУХОРИЙНИНГ ШОҲ АСАРИ – “САҲИҲУЛ БУХОРИЙ”	35
А.АБДУЛЛАЕВ Н.Б.МАХМУДОВА	АБУ РАЙХОН БЕРУНИЙНИНГ ДУНЁ ТАРАҚҚИЁТИГА ҚЎШГАН ҲИССАСИ	37
Pirnazar Sardor oʻgʻli RAJAPOV	XI ASR BIRINCHI CHORAGIDA BUXORODAGI IJTIMOIY-SIYOSIY JARAYONLARDA SALJUQIYLARNING Oʻ‘RNI	42
Baxtishod Baxridin o’g’li UMAROV	ARAB MANBALARIDA BUXORO SHAHRI TAVSIFI (“KITOB AL-MASOLIK VAL-MAMALIK” MISOLIDA)	45
Jahongir Davlatovich OSTONOV	BUXORO VOHASINI Oʻ‘RGANISH FRANSIYA-Oʻ‘ZBEKISTON ARXEOLOGIK MISSIYASI HAQIDA	47
UTAYEVA Feruza Xolmamatovna QURBONOVA Dilnora Nuriddin qizi	IBN SINO ILMIY MEROSINING JAHON SIVILIZATSIYASIDA TUTGAN O’RNI	50
Абдусалом Рауфович АЮБОВ ВАХОБОВА Гулджахон Кахрамоновна	НАЗВАНИЕ БУХАРЫ В ПИСЬМЕНЫХ ИСТОЧНИКАХ	52
ЗИЁВИДДИНЗОДА Зулолиддин ПРИМОВ Мухсин	АЗ ТАЪРИХИ РУШДИ МАТЕМАТИКА ДАР ОСИЁИ МАРКАЗӢ	55
МУХАМЕДЖАНОВА Л. П. НОСИРОВ А.Ж.	ИСМАИЛ ИБН ХАСАН ДЖУРДЖАНИ - ВЕЛИКИЙ УЧЕНЫЙ ВОСТОКА	62
ОЛИМОВ Дилшодҷон Рӯзибоевич	АНТРОПОНИМИКАИ БУХОРО ДАР АСАРИ «ТАЪРИХИ БУХОРО»-И АБӮБАКРИ НАРШАХӢ	66
ОЧИЛОВ Алишер Тўлис ўғли	БУХОРО ВОҲАСИ БРОНЗА ДАВРИ ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ ТАРИХИ	71
РАИМҚУЛОВ А.А.	РОМИТАН ШАҲРИНИНГ ТАРИХИЙ ТОПОГРАФИЯСИ ХУСУСИДА	74
СОДИҚОВ Сомон Раҳимқулович	ИНЪИКОСИ БА САРИ ТАХТ ОМАДАНИ АМИР АБДУЛАҲАДХОН ДАР САРЧАШМАҲОИ ТАЪРИХӢ ВА АДАБИЁТҲОИ ИЛМӢ	81
Азимхўжа ОТАХЎЖАЕВ	СУҒДДА СУҒОРМА ДЕҲҚОНЧИЛИК АНЪАНАЛАРИ	85
RAJABOV Oybek Iskandarovich	XOJA UBBON IBN USMON IBN AFFON ZIYORATGOHI	90
Хуршид ҚУРБОНОВ	ҚЎҲНА ТАРИХИМИЗНИНГ БЕБАҲО “ШОҲ САРОЙИ”	92

Шавкатжон Бахром ўғли ХАЛИЛОВ	ИФТИХОРИДДИН БУХОРИЙ – ЗАБАРДАСТ АЛЛОМА	95
Айнура Найматовна АХМАТОВА Арстанбек Касенович ИЛЕБАЕВ	МУЗЫКАЛЬНАЯ КУЛЬТУРА БУХАРЫ	96
Ражаб ҚИЛИЧЕВ Мадина УСМОНОВА	БУХОРОЛИК ГЕОГРАФ-САЙЁҲЛАР	101
ҚОДИРОВ Давронбек Ҳошимович	АБУЛҚОСИМ ҚУШАЙРИЙ МЕРОСИНИ ЎРГАНИШГА ДОИР МАНБАЛАР	105
ҚАҲҲОРОВ Умед Ашўрахмадович	АЗ ТАЪРИХИ БЕМОРИСТОНҲОИ ШАҲРИ БУХОРО ДАР АСРҲОИ IX-X	107
ТЕШАЕВ Н. Н.	ИБН СИНО ФАЛСАФАСИДА “ЕТУК ЖАМОА ВА ЕТУК ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИ” КОНЦЕПЦИЯСИ	110
ESHQUVVATOVA Mahfuza Qayimjon qizi	ILK O‘RTA ASRLAR BUXORO TARIXIDAN	112
ҒАНИЕВА Ситора	ПОЙКЕНТ ШАҲАРЧАСИДА АМАЛГА ОШИРИЛГАН АРХЕОЛОГИК ТАДҚИҚОТЛАР	114
IRGASHOV Xusniddin Nuridin o‘g‘li	BUXORO ARKI TARIXI XUSUSIDA AYRIM MULOHAZALAR	117
Насриддин НАЗАРОВ	ЎЗАРО ҲАМЖИҲАТЛИКНИНГ ЎРХУН ТОШБИТИКЛАРИДА АКС ЭТТИРИЛИШИ	120
OZODOVA O‘g‘iloy Davron qizi	SOMONIYLAR SULOLASI DAVRIDA BUXORO SHAHRINING AHAMIYATI	123
ЧЎТМАТОВ Жўрабек Омонович	БУХОРОНИНГ ТЕРМИЗИЙ ҚОЗИСИ	127
ABDULLAYEVA Muxayyo Iskandarovna	EZGULIK SHAHRINING QADIMGI NOMLARI MA’NOSI HAQIDA	130
SA’DULLAYEVA Mahfuza Husenovna	BUXORONING MADANIY MEROS YODGORLIKARI	133
ALTIBOYEV Yuldosh Ergash o’g’li SA’DULLAYEVA Mahfuza Husenovna	BUXORO SHAHRINING NOMLANISH TARIXI	134
С. С. РАЖАБОВ	СОМОНИЙЛАР ДАВРИДА БУХОРО ТАРИХИ	136
2-ШЎБА. БУХОРОНИНГ ХОНЛИКЛАР (АМИРЛИК) ДАВРИ (ШАЙБОНИЙЛАР, АШТАРХОНИЙЛАР ВА МАНҒИТЛАР) ТАРИХИ МАСАЛАЛАРИ		
TEMUR XO’JAO’G’Lİ (TİMUR KOCAOĞLU)	TEMİR PARDANİNG İKKİ TOMONİDAGİ QARİNDOSHLAR TAQDİRİ: SULAYMON INOYATOV BİLAN TEMUR XO’JAO’G’Lİ	138
Қахрамон РАЖАБОВ	БУХОРО АМИРЛИГИ ВА ХИВА ХОНЛИГИДА ИЖТИМОИЙ ВА СИЁСИЙ ҲАЁТНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ	142
ҲАЙИТОВ Шодмон Аҳмадович	BUXORO AMIRLIGIDAGI TURKMAN QAROQCHILARI HAQIDAGI MA’LUMOTLAR	147
ҒАФФОРОВ Шокир Сафарович	БУХОРО АМИРЛИГИ ДАВРИДА САМАРҚАНДДА БОШҚРУВ ТИЗИМИ	150
АБДУЛЛАЕВ Шавкат Усманович ВОХИДОВ Шодмон Хусейнович	МУХАММЕД ШЕЙБАНИ ХАН: ЖИЗНЬ И ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ	166
М.И.НИЯЗОВА Н.Ш.СУЛТОНОВА	МАТОЛАРНИНГ ҚЎЛЛАНИЛИШИДА ИЖТИМОИЙЛИКНИНГ АҲАМИЯТИ	180
ЗАМОНОВ Акбар Турғинович	БУХОРО ҲУКМДОРЛАРИНИНГ “САЙЙИД” МАҚОМИГА ЭГА БЎЛИШИГА ДОИР БАЪЗИ МУЛОҲАЗАЛАР	184

САИДОВ Бахтиёр Латифович	ИНЪИКОСИ БА ТАХТИ БУХОРО СОҲИБ ШУДАНИ МУЊАММАДДОНИЁЛБИЙ ДАР «ТӮЊФАТ-УЛ-ХОНӢ»-И МУҲАММАДВАФОИ КАРМИНАГӢ	187
AHMADOV Ahmadjon Asror o'g'li	XIX ASRNING OXIRI – XX ASR BOSHLARIDA BUXOROLIKLARNING AFG'ONISTONGA MIGRATSIYASI	189
ALLAMURATOV Shuxrat Ashurovich	ROSSIYA IMPERIYASINING AMUDARYODAGI STRATEGIK MAQSADLARI (ROSSIYA IMPERIYASI BOSQINIGA QADAR)	192
АХМАТОВ Амонкелди Ҳасанович	БУХОРО АДАБИЙ МУҲИТИ ТАРИХИ НАМОЁНДАЛАРИ: ТАДҚИҚ ВА ТАҲЛИЛ	196
SAFAROV Tolib Todjievich	BUXORO AMIRLIGINI XIVA HAMDA QO'QON XONLIKLARI BILAN BOG'LOVCHI SAVDO YO'LLARI	198
JO'RAYEV Isomiddin Ismoilovich	"TARIXIY SALIMIY" - BUXORO TARIXI OID MUHIM MANBA	202
FAYZULLAYEV Farrux	МОВАРОУННАҲРДА ШАЙБОНИЙЛАРНИНГ ҲОКИМИЯТ ТЕПАСИГА КЕЛИШИГА ДОИР АЙРИМ МУЛОҲАЗАЛАР	204
SAFAROV Tolib Todjievich	BUXORO AMIRLIGINI YAQIN QO'SHNI XORIJ MAMLAKATLAR BILAN BOG'LOVCHI SAVDO YO'LLAR	210
HIMMATOV Ro`zi	MIRZO SIROJIDDIN HAKIMNING TUHFAI AHLI BUXORO ASARI XUSUSIDA	213
MUBINOV Muhammadali Akobirovich	BUXORO AMIRLIGINING SIYOSIY, IJTIMIY-IQTISODIY HAYOTI INGLIZZABON MUALLIFLAR ASARLARIDA	215
QURBONOV Murodjon	"TARIXI SALIMIY" ASARIDA AMIR MUZAFFAR FARZANDLARINING TARJIMAI HOLI	220
NOSIROV Sherzod	PROFESSOR PO'LAT SOLIYEV IJODIDA MANG'ITLAR DAVRI TARIXI MASALALARI	225
Ж.Ю.ЭРГАШЕВ	КАРВОНСАРОЙЛАРНИНГ ХИЗМАТ КЎРСАТИШ ТИЗИМИДА ТУТГАН ЎРНИ	227
ТОЖИЕВ Достонжон	УБАЙДУЛЛАХОН I ҲУКМРОНЛИГИ ДАВРИДА БУХОРО ХОНЛИГИНИНГ РИВОЖЛАНИШИ	231
XIDIROV Xoshim	MUHAMMAD SHAYBONIYXON – SHAYBONIYLAR DAVLATINING ASOSCHISI	234
АБДУКАРИМОВ Жамолиддин	"МУНТАХАБ АТ-ТАВОРИХ" АСАРИ МУАЛЛИФИ МУҲАММАД ҲАКИМХОН АМИР ШОҲМУРОД ҲАҚИДА	238
Музробжон АБДУЛЛАЕВ Расулбек АБДУРАСУЛОВ	АШТАРХОНИЙЛАР ДАВРИДА БУХОРО ХОНЛИГИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИДА СОЛИҚ ТИЗИМИ	241
Феруза АМОНОВА	АБДУРАУФ ФИТРАТНИНГ БУХОРО АМИРЛИГИДА ИҚТИСОДНИ РИВОЖЛАНТИРИШГА ОИД ҚАРАШЛАРИ	245
Фарзия АНСОРОВА	ХАРИТАИ АҲМАДИ ДОНИШ ДАР САНКТ -ПЕРЕРБУРГ	248
Saodat ATABEKOVA	МИР АРАБ МАДРАСАСИ: ТАЪЛИМ ВА НОЁБ МЕЪМОРЧИЛИК АНЪАНАЛАРИНИНГ ИНТЕГРАЦИЯСИ АСОСИ	257
Жуманиёз САНГИРОВ	АШТАРХОНИЙЛАР СУЛОЛАСИ ДАВРИДА ҲУДУДИЙ БОШҚАРУВ ТИЗИМИ	261
Каримов Б.Х.	АҲМАД ДОНИШ БУЮК МУТАФАККИР ОЛИМ ВА МАЪРИФАТПАРВАР	266
Курбанов Б.Г	К ИСТОРИИ УЧЕБНЫХ ПРИНАДЛЕЖНОСТЕЙ СРЕДНЕВЕКОВОЙ БУХАРЫ	270
Begimqulova Laylo	BUXORO AMIRLIGIDA MAHALLIY BOSHQARUVNING O'ZIGA XOSLIGI	274
Шавкат Бобожонов	БУХОРО АМИРЛАРИНИНГ НАҚШБАНДИЙ ПИРЛАРНИ ЗИЁРАТ ҚИЛИШ АНЪАНАСИ	276

Бобожонова Феруза	XIX аср охири-XX асрнинг биринчи чорагида Бухорода мактаб таълими	280
Мамадалиев И.А. Арипова Н.И.	«БУХАРА» – В КОНТЕКСТЕ ИМПЕРСКИХ ПРОТИВОРЕЧИЙ	283
Лола Полвоновна Мухамеджанова Саодат Сатторовна Жабборова	1917 ЙИЛ БУХОРОДАГИ АПРЕЛЬ ВОҚЕАЛАРИГА ДОИР	287
Abduraimova Manzura	BUXORO AMIRLIGIDA KONCHILIK SANOATINING PAYDO BO'LISH JARAYONLARI	294
Tilabjonova. S.Sh	BUXORO XONLIGI ASHTARXONIYLAR SULOLASI DAVRIDA : ELCHILIK MUNOSABATLARI	297
Beknazarov Javohir	ASHTARXONIYLAR SULOLASINING SHAJARASIGA DOIR AYRIM FIKR MULOHAZALAR.	300
Umidjon Baqoyev	AMIR SHOHMUROD - ILM-FAN VA MADANIYAT HOMIYSI	305
Homidjonov Nodir	BUXORO AMIRLIGI VA ROSSIYA O`RTASIDA XIX ASRNING 30-50 YILLARDA OLIB BORILGAN MUNOSIBATLAR	308
Do'smuratov Raximjon	BUXORO XONLIGIDA MADANIY HAYOT	311
N.A. Jumayeva Samandarova Nasiba	BUXORO HOVUZLARI TARIXI XUSUSIDA	313
Ne'matov Mirshod	BUXORODA ASHTARXONIYLAR HUKMRONLIGI DAVRI ME'MORCHILIGI	316
Orifjonov Xaitboy	BUXORA AMIRLIGIDA MANG'ITLAR SULOLASI DAVLAT BOSHQARUVI	318
Umarov Asadbek	BUXORO XONLIGIDAGI SOLIQ SIYOSATI	321
Xudayberganova Laylo	BUXORO XONLIGIDA QUL SAVDOSI	323
Yuldashaliyeva O`g`iloy Ahmadov Ahmadjon	BUXORO AMIRLARINING ME'MORCHILIKKA QO'SHGAN HISSASI	325
Феруза Амонова	ОТАУЛЛА ХЎЖАЕВ ВА УНИНГ МАШҲУР ЗАМОНДОШЛАРИ	328
Феруза Амонова	УСМОН ХЎЖА, ОТАУЛЛА ХЎЖАЕВ ВА ФАЙЗУЛЛА ХЎЖАЕВ АЖДОДЛАРИНИНГ БУХОРО АМИРЛИГИ ИҚТИСОДИЁТИДА ТУТГАН ЎРНИ (ПЎЛАТХЎЖА ВА ҚОСИМХЎЖА ФАОЛИЯТИ МИСОЛИДА)	334
З.А.Адилбекова	АРХИВНЫЕ МАТЕРИАЛЫ О ВЗАИМОСВЯЗИ ГОРОДОВ КАЗАЛЫ И БУХАРЫ	339
Савриев Жасур	БУХОРО АМИР ВА АМАЛДОРЛАРИ ДАВРИДА, КАРМАНАДА БУНЁД ЭТИЛГАН САРОЙ ВА ЧОРБОҒЛАР ҲАҚИДА.	345
Сойиб Раупов	БУХОРО АМИРЛИГИДА МАХАЛЛИЙ ЎЗИНИ - ЎЗИ БОШҚАРИШНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ.	349
Икромжон Азизов	XIX АСРНИНГ ИККИНЧИ ЯРМИ – XX АСР БОШИДА БУХОРО АМИРЛИГИ ИҚТИСОДИЙ ҲАЁТИДА ҲУНАРМАНДЧИЛИКНИНГ ЎРНИ	354
Назаров Фахриддин Зунунова Муминахон	ВКЛАД УЧЁНЫХ ТАДЖИКИСТАНА В ИЗУЧЕНИЕ ИСТОРИИ БУХАРЫ В РОССИЙСКОМ ПРОСТРАНСТВЕ	361
Холида Очилова	БУХОРО ХОНЛИГИ ЎЗБЕК ОИЛАЛАРИДА БОЛА ТАРБИЯСИ БОҒЛИҚ МАРОСИМЛАРДА ИСЛОМ ДИНИНИНГ ЎРНИ (ҚАРШИ БЕКЛИГИ АҲОЛИСИ МИСОЛИДА)	365

Гўзал Нормуродова	БУХОРО АМИРЛИГИДА ЯНГИ МУЛКДОРЛАР ҚАТЛАМИНИНГ ИҚТИСОДИЙ ҲАЁТДАГИ РОЛИ (XIX АСР ОХИРИ - XX АСР БОШЛАРИ)	368
Гадоев Дадахон	САЙФИДДИН БОҲАРЗИЙ МАСЖИДИ ВА ЗИЁРАТГОҲИ ТАРИХИ	372
Давронов Бахтиёр	НАЗАРЕ БА ТАЪРИХИ ПАЙДОИШИ ЭШОНҲО	375
Хусен Хайруллаевич ДЖУРАЕВ	БУХОРО ХОНЛИГИДА МАДАНИЯТ ВА САНЪАТ ТАРИХИ	383
Одил Олимжонович Зарипов	БУХОРО ХОНЛИГИ ЕР-СУВ МУНОСАБАТЛАРИГА ОИД АЙРИМ АТАМАЛАР (АБУЛФАЙЗХОН ДАВРИГА ТЕГИШЛИ ҲУЖЖАТ МИСОЛИДА)	391
Зияева Раъно Алимжановна	МИРЗА БУХОРИЙ: КОЛЛЕКЦИЯЛАР ОРТИДАН МАШҲУРЛИК	393
Хошимова Шафоат Ахмедова Мунира	ИЗ ИСТОРИ И КУЛТУРИ БУХАРСКОГО ЭМИРАТА	398
Каландарова Ферангиз	“МИРЪОТ УЛ-ЯҚИН” МИРЗО СОМИЙНИНГ ИЖТИМОИЙ-АХЛОҚИЙ ҚАРАШЛАРИНИ ЎРГАНИШ МАНБАСИ СИФАТИДА	401
Қудратов Шухрат Ёдгорович	ХОРО АМИРЛИГИДА ҲУНАРМАНДЧИЛИКНИНГ ЗАРГАРЛИК ВА ЗАРДЎЗЛИК СОҲАЛАРИ ФАОЛИЯТИ ТЎҒРИСИДАГИ АЙРИМ МУЛОҲАЗАЛАР.	404
Ражаб Киличев	ЮВЕЛИРНЫЕ ИСКУССТВО БУХАРЫ В КОНЦЕ XIX ВЕКА	406
Кўчаров Жамшид	АМИР ТЕМУР ВА ТЕМУРИЙЛАР ҲУКМРОНЛИГИ ДАВРИДА БУХОРО ВОҲАСИДА ҲУНАРМАНДЧИЛИК ВА САВДО-СОТИҚНИНГ АҲВОЛИ.	410
Ҳаитов Ш.А.	БУХОРО АМИРЛИГИ РУС МАНЗИЛГОҲЛАРИДА 1916 ЙИЛ ХАЛҚ ҚЎЗҒОЛОНИ ДАВРИДА КУРАШ ТАРҒИБОТИ ХУСУСИДА	416
С.Исроилов	ОБ ОТНОШЕНИИ БУХАРСКОГО ЭМИРАТА С РОССИЙСКОЙ ИМПЕРИЕЙ ПРИ НАСРУЛЛАХАНЕ	421
Файзиева Ф.И.	БУХОРО АМИРЛИГИДА РУС МАНЗИЛГОҲЛАРИНИНГ ТАШКИЛ ЭТИЛИШИ ТАРИХИДАН	429
Исамитдинов Жорабек	РОҶЕЪ БА ФАЪОЛИЯТИ АҲЛИ ДИНУ ТАСАВВУФИ БУХОРО ДАР ЗАМОНИ ҲУКМРОНИИ МАНҒИТҲО	431
Жўраев Ҳамза Атоевич	ҲАҚ ЙЎЛИДА МАҒЛУБ БЎЛГАН ЖАДИДЛАР	436
Авазбек Толибжонович Мирзаев	БУХОРО АМИРЛИГИ БИЛАН ҚЎҚОН ХОНЛИГИНИНГ САВДО АЛОҚАЛАРИ ТАРИХИДАН	438
Мухамеджанова Л.П Самадова М.Ў	САДРИ ЗИЁНИНГ ШАХСИЙ КУТУБХОНАСИ - БУХОРО ТАРИХИНИ ЎРГАНИШДА МУҲИМ МАНБА	441
Мухторзода Киромиддин Тоҷиддин	АМАЛИШАВИИ НИЗОМИ СЕГОНАИ ҲУҚУҚӢ ДАР ДАВЛАТДОРИИ БУХОРО	445
Муҳамадизода Меҳриддини Боқӣ	ВАЗЪИ СИЁСИИ БУХОРО ДАР ЗАМОНИ АШТАРХОНИЁН	450
И.Н.Наимов	1910 ЙИЛ ЯНВАР ВОҚЕАЛАРИ: САБАБ, ОҚИБАТ ВА ЕЧИМ	453
Орзиев Маҳмуд Зайниевич	XVIII АСР ОХИРИ - XIX ЎРТАЛАРИГАЧА БУХОРО АМИРЛИГИ ВА УСМОНЛИ ТУРК ДАВЛАТИ ДИПЛОМАТИК АЛОҚАЛАРИ ХУСУСИДА	458

Гулпарӣ Шарифова	АЗ ТАЪРИХИ ТАЗКИРАНИГОРӢ ДАР БУХОРО: АФЗАЛ МАХДУМИ ПИРМАСТИИ БУХОРОЙ ВА ТАЗКИРАИ Ӯ	461
Ражабова Дилноза Ярашовна	БУХОРО АМИРЛИГИДА ЯҲУДИЙ АЁЛЛАРИ БИЛАН БОҒЛИҚ ИЖТИМОИЙ СТРАТИФИКАЦИОН ЖАРАЁНЛАР	465
Нигора Қудратиллаевна Рахимджанова	ТУРКИСТОН МАТБУОТИДА БУХОРО ТАРАҚҚИЙПАРВАРЛАРИНИНГ ДИНИЙ-МАЪРИФИЙ ҚАРАШЛАРИ (“АЛ-ИСЛОҲ” ЖУРНАЛИ МИСОЛИДА)	468
Мавлуда Эркин қизи Рахманова	СОВЕТ ҲОКИМИЯТИ ТОМОНИДАН БУХОРО ВИЛОЯТИГА МАЖБУРАН КЎЧИРИЛГАН ХАЛҚЛАРНИНГ ИЖТИМОИЙ, ИҚТИСОДИЙ ВА ХЎЖАЛИК ҲАЁТИ МАСАЛАСИ (1937-1953 йй.)	472
Рахмонов Т.Э. **Рахмонова М.Т.**	АҲМАД ДОНИШНИНГ ФАРЗАНДЛАРИГА ВАСИЯТИ ВА КАСБ -ҲУНАР ХУСУСИДА	477
Вазира Садуллаева	БУХОРО АМИРЛИГИ ТАРИХИГА ОИД МАНБАЛАР	481
О.А. Соловьева Ш.Рузматова	XIX АСР БУХОРО АМИРЛИГИДА МАНСАБ ВА УНВОНЛАРНИНГ РАМЗЛАРИ	485
Торгаутова Ш.А.	ВЛИЯНИЕ «АҚТАБАН ШҰБЫРЫНДЫ, АЛҚАКӨЛ СҰЛАМА» В ПЕРИОД ДЖУНГАРСКИХ НАБЕГОВ 1635-1756 ГГ. НА ПЕРЕСЕЛЕНИЕ КАЗАХОВ В БУХАРУ, САМАРКАНД И ХИВУ в 1723-1729 гг	498
Иззатулло Хусенович Шоев	СУДОПРОИЗВОДСТВО В БУХАРСКОМ ЭМИРАТЕ.	505
Таниева Гулдона Мамановна	АМИР ҲАЙДАР ЭЛЧИСИНИНГ АСЛ ИСМИ ЭШМУҲАММАД БАЙКИШИЕВМИ ЁКИ...	508
Guliruxsor Temirova	ZAYNIDDIN VOSIFIYNING “BADOYE’ UL – VAQOYE’ ASARI – BUXORO TARIXIGA OID MUHIM MANBA	511
Махмудова Нигора Баротовна	К некоторым вопросу о толерантности местного населения в Туркестанском генерал-губернаторстве (по материалам отчётов сенатора К.К.Палена. 1908-1909г.г.)	513
Rajabov Oybek Iskandarovich	BUXORO AMIRLIGIDA ILM-FAN VA MADANIY HAYOT	516
Хазретали Турсун Хакан АС	КУЛЬТУРНОЕ НАСЛЕДИЕ РЕПРЕССИРОВАННОГО КОНУРХОДЖЫ ХОДЖИКОВА – ПРЕДСТАВИТЕЛЯ ТУРКЕСТАНСКОЙ ЭТНОЭЛИТЫ	519
Равшанов Ўктамали	БУХОРО АМИРИГА ЯҲУДИЙЛАРНИНГ ИНЪОМИ	523
Ортиқов Умирилло	XIX АСРНИНГ ИККИНЧИ ЯРМИ – XX АСР БОШЛАРИДА РОССИЯ ИМПЕРИЯСИ ТОМОНИДАН ЕТТИСУВ ВИЛОЯТИГА АҲОЛИНИ КЎЧИРИШ СИЁСАТИ	529
Хошимова Шафоат Гафурова Гулсара	Инкишофи тафаккури толибилм дар омӯзонидани мавзӯи “Вазъи сиёсии Хонии бухоро дар асри XVII ва нимаи аввали асри XVIII”	532
Иззатулло Хусенович Шоев	ПРАВОВАЯ СИСТЕМА В БУХАРСКОМ ЭМИРАТЕ.	535
Ҳамидулла Болтабоев **Дилрабо Казакбаева**	XX АСР БОШЛАРИ БУХОРО ҲАЁТИ ФИТРАТ ТАЛҚИНЛАРИДА	539
Темирова Шахноза Валиевна	XIX АСРНИНГ ИККИНЧИ ЯРМИ – XX АСР БОШЛАРИДА РОССИЯ ҲУКУМАТИ ТОМОНИДАН БОШҚАРУВ ТИЗИМИ ВА КЎЧИРИШ СИЁСАТИДА ОЛИБ БОРИЛГАН ТРАНСФОРМАЦИОН ЖАРАЁНЛАР	545
ShodmonVoxidov **Sheroz Temirov**	MANG‘ITLAR SULOLASI VAKILI MUHAMMAD SIDDIQ HASHMATNING BUXORO ILMIY ADABIY MUHITIDA TUTGAN O‘RNI	548
Ходжикова С.К.	ИЗ ИСТОРИИ ТУРКЕСТАНСКИХ ДЖАДИДОВ.	553

Ходжикова Сауле Кулахмедовна Тилеукулов Гаухар Сейдуалыевич	О КУЛЬТУРНЫХ ЦЕННОСТЯХ БУХАРЫ И КАЗАХСКОЙ ИНТЕЛЛИГЕНЦИИ	560
Қобулов Э.О. Бегалиева М.О. Худойбердиев Ў.	“ҲИСОР ЭКСПЕДИЦИЯСИ” ТАРИХИ (ТУРКЕСТАНСКИЕ ВЕДОМОСТИ МАЪЛУМОТЛАРИАСОСИДА)	565
Nomozov Muxammadali	BUXORONING ASHTARXONIYLAR DAVRIDAGI MEMORCHILIGI	569
Турсунов Бустон Рахмонович Турсунова Зилолахон Маматқулов Жўрабек Абдуғаниевич	ПРОТИВОСТОЯНИЕ БУХАРСКОГО ЭМИРАТА И КОКАНСКОГО ХАНСТВА И ЕЕ ПОСЛЕДСТВИЯ.	570
Ю. А. Шукуриллаев	АМИР ОЛИМХОН ҲУКМРОНЛИК ЙИЛЛАРИДА БУХОРО АМИРЛИГИДА КЕЧГАН СИЁСИЙ ЖАРАЁНЛАР ТАВСИФИ	576
Jumaeva Nilufar Axmatovna	BUXORO DEHQONCHILIGI MADANIYATI TARIXIDAN (XIX ASR OXIRI-XX ASR BOSHLARI)	582
Bozorov Elyorjon Sa’dullayeva Mahfuza Husenovna	BUXORO XONI ABDULLAXON II NING BUXORO TARIXIDA TUTGAN O'RNI.	587
3-ШЎЪБА. *БХСР ВА СОВЕТ ДАВРИДА БУХОРО ТАРИХИ МАСАЛАЛАРИНИНГ ЎРГАНИЛИШИ*		
Хасанов Бахтиёр	ГЕРМАНИЯДА ТАҲСИЛ ОЛГАН БУХОРОЛИК ОМОНУЛЛО НУСРАТУЛЛО ҚИСМАТИ	590
Фаррух Темиров	САДРИДДИН АЙНИЙ ВА ПУБЛИЦИСТИКА	592
Дилноза Жамолова	БУХОРО ТАРАҚҚИЙПАРВАРЛАРИНИНГ РЕСПУБЛИКА ДАВРИДАГИ ФАОЛИЯТИ ВА ШАРҚ ДАВЛАТЛАРИ БИЛАН ҲАМКОРЛИГИ	596
Ойбек Рашидов	БУХОРО ХАЛҚ СОВЕТ РЕСПУБЛИКАСИДА МИЛЛИЙ БОШҚАРУВ УЧУН КУРАШИ	603
Eren AKDENIZ	THE BASMACHI MOVEMENT IN BUKHARA PUBLISHED IN AK ZOL NEWSPAPER	605
Ибодулла Шоймардонов	ЎЗБЕКИСТОНДА МАДАНИЙ-ОҚАРТУВ МУАССАСАЛАРИ ВА УЛАРНИНГ ҚИШЛОҚ МЕҲНАТКАШЛАРИ МАЪНАВИЙ ТУРМУШИДАГИ ФАОЛИЯТИ (XX АСРНИНГ 20-ЙИЛЛАРИ ИККИНЧИ ЯРМИ – 30-ЙИЛЛАР)	609
Эргашева Мавлуда Зулқандар қизи	БУХОРО ХАЛҚ ЖУМҲУРИЯТИНИНГ КОНСТИТУЦИЯСИ – ДЕМОКРАТИК АСОСИЙ ҚОНУН	617
Alijonov Muslimbek	JADID TARAQQIYPARI G‘OZIY YUNUS VA BUXORO MATBUOTI	620
Kanat Bazarbayev	POLITICAL SITUATION AND KAZAKH INTELLECTUALS IN BUKHARA IN MEMORIALS OF ZAKI WALIDI TOGAN	622
Феруз Бобоев	БУХОРО ХАЛҚ СОВЕТ РЕСПУБЛИКАСИДА 19231924 ЙИЛЛАРДАГИ СОЛИҚ СИЁСАТИ	628
Алланазаров Мурот	БХСР ХАЛҚ НОЗИРЛАР ШЎРОСИДА МИЛЛИЙ РАҲБАР ХОДИМЛАР ИШТИРОКИ	633
Ж. Мажидов	XX АСР 50-80 ЙИЛЛАРИДА БУХОРО ВИЛОЯТИДА ТРАНСПОРТ - КОММУНИКАЦИЯ ТИЗИМИНИНГ ҲОЛАТИ ВА ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИДАГИ ЎРНИ	636
Иноятов Сулейман Иноятович Арипова Халима Ариповна	ИСТОРИЯ СОЗДАНИЯ «БУХАРСКОГО ДОМА ПРОСВЕЩЕНИЯ» В МОСКВЕ	641

Раҳмонов Камол Жамолович	ДЎСТОНА ВА ЯХШИ ҚЎШНИЧИЛИК АЛОҚАЛАРИ: МАНБАЛАР ТИЛГА КИРГАНДА	658
А.А. Кабыл **М.У. Турадилов**	ОТКОЧЕВКА КАЗАХОВ В УЗБЕКИСТАН (1920 – 1930 ГГ.) КАК ПОСЛЕДСТВИЕ СОВЕТСКОЙ РЕПРЕССИВНОЙ ПОЛИТИКИ В КАЗАХСТАНЕ	660
Бахром Ирзаев	НИЁЗ РАЖАБЗОДА	665
Utayeva Feruza Xolmamatovna **Muxamedjonova Marjona Azamatjon qizi**	YENGIL SANOAT TARMOQLARIDA YANGI ISH O’RINLARINING TASHKIL ETILISHI	670
Абдишукуров Бобомурод Фахриддин ўғли	БУХОРО РЕСПУБЛИКАСИ ПРОКУРАТУРАСИ ТАРИХИДАН АЙРИМ ЛАВХАЛАР (XX АСР 20-ЙИЛЛАРИ)	672
Utayeva Feruza Xolmamatovna **Baxodirova Mohlaroyim**	BUXORO IP-YIGIRUV FABRIKASIDAGI SHART-SHAROITLAR	675
Абдуллаева Дилфуза	СОВЕТ ҲОКИМИЯТИ ЙИЛЛАРИДА БУХОРО МЕЪМОРИЙ ОБИДАЛАРИГА БЎЛГАН МУНОСАБАТ	677
M.B.Siddiqov	RAHIMA ALIMOVA — FELDSHER, INSTRUKTOR VA HAMSHIRA	680
Шамсиева З.А	BUXORO VOHASI NIKOH TO’YI MAROSIMLARI TASNIFI XUSUSIDA	682
Murodova Dilrabo	XX ASRNING 20-30 YILLARIDA BUXORODA XALQ MAORIFI TIZIMI	685
Davlatova Shoira	SOVET HOKIMIYATINING BXSR XALQ TA’LIMI SOHASIGA OID DASTLABKI HUJJATLARI	688
Шотемирова Азиза Усаровна	ФАЙЗУЛЛА ХЎЖАЕВ ТОМОНИДАН СОВЕТ ҲОКИМИЯТИ ЙИЛЛАРИДАГИ ЎзССР ДА АМАЛГА ОШИРИЛГАН АГРАР СИЁСАТИ	691
Hayitov Sh.A. **Artikov Z.Z.**	TURKISTON ASSRDAGI QOCHOQLAR VA BXSR FUQAROLARINING EVAKUATSIYA QILINISHI TARIXIGA DOIR (ARXIV HUJJATLARI ASOSIDA)	694
Sharipov Rustam	XX ASRNING 40-50 YILLARIDA BUXORO SAN`AT MAKTABI FAOLIYATI	697
Жўраев Шерали	БУХОРО МУЗЕЙИ АРХЕОЛОГИК КОЛЛЕКЦИЯСИНИНГ ЯРАЛИШИ	699
Мухторзода Киромиддин Тоҷиддин	АМАЛИШАВИИ НИЗОМИ СЕГОНАИ ҲУҚУҚӢ ДАР ДАВЛАТДОРИИ БУХОРО	701
Очилова Гулмира Мардоновна	XX АСР БОШИДА БУХОРО МАТБУОТИ (“БУХОРОИ ШАРИФ” ВА “ТУРОН” ГАЗЕТАЛАРИ МИСОЛИДА)	705
Шодмон Воҳидов **Гулпарӣ Шарифова**	РЕМЕСЛА И РЕМЕСЛЕННИКИ БУХАРЫ В «ВОСПОМИНАНИЯХ» САДРИДДИНА АЙНИ	708
Пардаев Асрор	ЎРТА ОСИЁ РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИҚТИСОДИЙ КОНФЕРЕНЦИЯЛАРИНИНГ МАНБАЛАРДА ЁРИТИЛИШИ	717
Мавлуда Абдусамадовна Раҳмонова	ФИТРАТ САФДОШИ, М. МАХСУМОВ ИЗДОШИ	721
Мавлуда Эркин қизи Рахманова	СОВЕТ ҲОКИМИЯТИ ТОМОНИДАН БУХОРО ВИЛОЯТИГА МАЖБУРАН КЎЧИРИЛГАН ХАЛҚЛАРНИНГ ИЖТИМОИЙ, ИҚТИСОДИЙ ВА ХЎЖАЛИК ҲАЁТИ МАСАЛАСИ (1937-1953 йй.)	727
Шоҳжаҳон Рашидов	БУХОРО САРЧАШМАЛАРИДАН ҚУВВАТ ОЛИБ...	731
Турсун Хазретали **Батырбеккызы Гаухар**	НАЗИР ТОРЕКУЛОВ – ОРГАНИЗАТОР НАЦИОНАЛЬНОГО ИЗДАТЕЛЬСКОГО ДЕЛА ТЮРКСКИХ НАРОДОВ СОВЕТСКОГО ОБРАЗЦА	736

Ю.Б. Турсунова	СОВЕТ ҲОКИМИЯТИНИНГ БУХОРО ХАЛҚ СОВЕТ РЕСПУБЛИКАСИ ВА ХОРАЗМ ХАЛҚ СОВЕТ РЕСПУБЛИКАСИ ТАЪЛИМ БОШҚАРУВИГА СИЁСИЙ ТАЪСИРИ	740
Нигматов Алишер Хайруллович	“ИСТОРИЧЕСКОЕ НАСЛЕДИЕ УЗБЕКИСТАНА: БУХАРСКАЯ КРЕПОСТЬ АРК И ЕЕ ИСТОРИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ”	742
Худоёров Нойиб Марипович	БУХОРОДАН “ҚУЛОҚ” ОИЛАЛАРИНИ КЎЧИРИЛИШИ	746
Жўраев Ҳамза Атоевич	АБДУРАУФ ФИТРАТ ВА ЖАДИД МАДАНИЯТИ	748
Ҳоҷиев К.М.	ИНЪИКОСИ ҶАНГИ БУЗУРГИ ВАТАНӢ ДАР АСАРҲОИ ПРОФЕССОР МУХТОРОВ А.М.	751
Хошимов С.А.	БХСРда СОВЕТ ҲОКИМИЯТИ ЖАЗОЛОВЧИ ИДОРАЛАРИ ТОМОНИДАН АМАЛГА ОШИРИЛГАН СИЁСИЙ ҚАТАҒОНЛАР	755
Murodova Dilrabo	ARXIV HUJJATLARIDA BUXORODAGI YAHUDIY MAKTABLARI FAOLIYATI	758
Ibraimov Xolboy	BXSR VA SOVET DAVRIDA BUXORODA TA’LIM VA FANNING RIVOJLANISHI	761
Шамсиева З.А	Н.П.ЛОБАЧЕВА ВА УНИНГ НИКОҲ ТЎЙИ МАСАЛАЛАРИГА ОИД ТАДҚИҚОТЛАРИ	765
Qosimov Qosim Odinayevich	BUXOROLIKLARNING QIZIL ARMIYAGA QARSHI KURASHI	767
Mohinura Misaboyeva	BUXORODA SHO‘RO HOKIMIYATINING O‘RNATILISHI VA MILLIY-HUDUDIDY CHEGARALANISH	771
Akbayeva Zebiniso	TURKISTON MUSULMONLAR BYUROSI TARIXI	773
Normatov Otabek Maxamatjonovich, Chirchiq davlat pedagogika	BUXORO VA XORAZM RESPUBLIKALARIDAGI IJTIMOIY-SIYOSIY JARAYONLAR TARIXIDAN	777
Зокиров Бобир	БУХОРО ХАЛҚ СОВЕТ РЕСПУБЛИКАСИДА СУДЛОВ МУАССАСАЛАРИ ФАОЛИЯТИ	780
Марупов Шерзодбек	ЎЗБЕКИСТОНДА СОВЕТ ҲОКИМИЯТИНИНГ АМАЛГА ОШИРГАН “ТОЗАЛАШ” СИЁСАТИНИНГ БУХОРОДА АМАЛГА ОШИРИЛИШИ	782
Beshimov Maqsud	Munzim Buxoriy – Buxorodagi jadidchilik harakatining yirik namoyandasi	785
4-ШЎЪБА. ***МУСТАҚИЛЛИК ЙИЛЛАРИДА ЎЗБЕКИСТОНДА ВА ХОРИЖДА БУХОРО ТАРИХИ ТАДҚИҚ ЭТИЛИШИ***		
Фаррух Темиров	МУСТАҚИЛЛИК ЙИЛЛАРИДА САДРИДДИН АЙНИЙ ИЛМИЙ МЕРОСИНИНГ ЎРГАНИШДА ЯНГИЧА ЁНДАШУВ	788
Дилноза Жамолова	МУСТАҚИЛЛИК ЙИЛЛАРИДА ЎЗБЕКИСТОНДА БУХОРО ЖАДИДЧИЛИГИ ТАРИХИ МАСАЛАЛАРИНИНГ ТАДҚИҚ ЭТИЛИШИ	793
Очил Бўриев	БУХОРО ВОҲАСИ АҲОЛИСИ ЭТНОГРАФИЯСИ ТАРИХШУНОСЛИГИ: БАЪЗИ ЧИЗГИЛАР	796
Манзила Қурбонова	БУХОРО ВОҲАСИГА ХОС МАРОСИМИЙ ПАЛОВ	801
B.Boltayev	BUXORO DAVLAT UNIVERSITETIDAGI MUZEYLARNING HAMKORLIK FAOLIYATIDAGI O‘RNI.	803

Ирода Ильхамова	ПРОЕКТЫ НАПРАВЛЕНИЯ МУЗЕЙНОГО ТУРИЗМА В СИСТЕМЕ МЕМОРИАЛЬНЫХ МУЗЕЕВ (НА ПРИМЕРЕ МУЗЕЯ АБУ АЛИ ИБН СИНЫ)	805
Санобар Насруллаевна Ходжаева	МУСТАҚИЛЛИК ЙИЛЛАРИДА БУХОРО ТАРИХИНИ ХОРИЖДА ТАДҚИҚ ЭТИЛИШИГА ДОИР	808
Диёржон Абдуллаев	БУХОРО МУКОФОТЛАШ ТИЗИМИ ТАРИХИНИ ЎРГАНИШНИНГ МАНБАШУНОСЛИК МАСАЛАЛАРИ (“БУХОРО АМИРЛИГИДА МУКОФОТЛАШ ТИЗИМИ” КИТОБИ АСОСИДА)	811
Murodov Halim Salimovich Zulfizarxonim Salimova	BUXORO TURIZMIDA HUNARMANDCHILIKNING O`RNI VA ISTIQBOLI	815
Boltayev Bobir Baxtiyorovich	FAVQULODDA VAZIYATLAR VAZIRLIGI BUXORO VILOYAT YONG‘IN XAVFSIZLIGI TARG’IBOT MARKAZI FAOLIYATIDAN BIR LAVHA	818
Mukhamedova Munisa Sabirovna	THE MUSEUM OF THE HISTORY OF BLACKSMITHING IN BUKHARA AS AN INTERACTIVE OBJECT	821
Санобар Насруллаевна Ходжаева	МУСИҚА КАФЕДРАСИ ОЛИМЛАРИНИНГ БУХОРО ВОҲАСИДАГИ МАДАНИЙ ЎЗГАРИШЛАРДА ИШТИРОКИ	823
Haitov J.Sh	MUSTAQILLIK YILLARIDA BUXORODA QISHLOQ XO’JALIGINI YANADA RIVOJLANTIRISH CHORA-TADBIRLARI XUSUSIDA	825
Kazakova Marifat Dexkanovna	EKOLOGIK PARTIYANING “AYOLLAR QANOTI” FAOLIYATI TO’G’RISIDA (BUXORO VILOYATI MISOLIDA)	827
Mamurov Ulug‘bek Ibragimovich	VATANPARVAR AVLODNI TARBIYALASHDA MAHMUD TORABIY TIMSOLIGA AKSIOLOGIK YONDASHUV	830
Ҳомидов Абдурасул Маҳмудов Олимжон	ТАРИХ ДАРСЛАРИДА “БУХОРО ХОНЛИГИ-МАНҒИТЛАР СУЛОЛАСИ ДАВРИДА” МАВЗУСИНИ ИННОВАЦИОН ЎҚИТИШ УСУЛЛАРИ	832
Oripova Mavluda Qodirovna	BUXORONING MO‘JIZAKOR ME’MORIY OBIDALARI – KOMIL INSON TARBIYASIDA MUHIM MANBA („TARBIYA” FANINI O‘QITISH MISOLIDA)	836
Oripova Mavluda Qodirovna	BUXORO - BUYUK ULUG‘VOR SHAHAR	839
Userbayeva Feruza Inoyat qizi	MUSTAQILLIK YILLARIDA O‘ZBEKISTONDA VA XORIJDA BUXORO TARIXI TADQIQ ETILISHI	842
Umida Ravshanova	MUNAVVAR QORI ABDURASHIDXONOVNING BUXORODAGI FAOLIYATI	844
Kazakova Marifat Dexkanovna	ADOLAT SOTSIAL – DEMOKRATIK PARTIYASI “AYOLLAR QANOTI” NING FAOLIYATI TARIXIGA DOIR (BUXORO VILOYATI MISOLIDA)	846
Гавхар Муминова	ИСТОРИЯ ЗДРАВООХРАНЕНИЕ БУХАРСКОЙ НАРОДНОЙ СОВЕТСКОЙ РЕСПУБЛИКИ	850
Турсунов Назирчон Очилович Исамитдинов Жорабек Бобобекович	ИНЪИКОСИ ФАЪОЛИЯТИ САЙРГОҲ (НАВРӮЗГОҲ)-ҲОИ БУХОРО ДАР “ЁДДОШТҲО”-И САДРИДДИН АЙНӢ	853
Болтаев Абдураҳим Амонович	МУҲЙИДДИН ИБН АРАБИЙ ҚАРАШЛАРИДА СЎФИЙЛИККА МУНОСАБАТ	855

Амонова Феруза Саъдуллаевна	ЯНГИ БУХОРО ЯНГИ САНОАТ ШАҲРИ	858
Маҳмудов Олимжон Раҳматова Мамлакат	ТЕХНОЛОГИЯИ МУОСИРИ ТАЪЛИМӢ МАВЗӮИ «ФАЙЗУЛЛО ХӮЧАЕВ — АРБОБИ ДАВЛАТИЮ СИЁСӢ» ДАР ДАРСИ ТАЪРИХ	861
Зухридин Жунаев	БУХОРО ХАЛҚ СОВЕТ РЕСПУБЛИКАСИДАГИ ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ МУНОСАБАТЛАР	863
Ҳайитов Умед	ЎЗБЕКИСТОНДАГИ МАДАНИЙ ЎЗГАРИШЛАРДА ФАЙЗУЛЛАЕВ ХЎЖАЕВНИНГ ТУТГАН ЎРНИ	866
Наврўзбек Каримов	АМИР ҲАЙДАРНИНГ СИЁСИЙ ПОРТРЕТИГА ЧИЗГИЛАР	869
Маҳмуд Ҳамраев	АМИР САИД ОЛИМХОННИНГ ШАХСИЯТИГА ЧИЗГИЛАР	871
Шарипов Гайрат Зарипович	РУССКИЕ В ВОЕННОЙ СЛУЖБЕ БУХАРСКОЙ АРМИИ	875